

Aanvulling MER Pluimveehouderij te Nieuw Weerdinge

**Een paraplu-nota in reactie op het voorlopig oordeel van de
commissie-MER**

12 november 2010

Verantwoording

Titel	Aanvulling MER Pluimveehouderij te Nieuw Weerdinge
Opdrachtgever	Vleeskuikenbedrijf v.o.f. Haan
Auteur(s)	Lex Bekker en Rien Prinsen
Projectnummer	4609825
Aantal pagina's	34 (exclusief bijlagen)
Datum	12 november 2010
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale versie. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
afdeling Ruimte
Handelskade 11
Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon +31 57 06 99 91 1
Fax +31 57 06 99 66 6

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Kenmerk R006-4609825LBE-evp-V01-NL

Inhoud

Verantwoording en colofon	3
1 Inleiding.....	7
1.1 Referentiesituatie	7
1.2 Ontbreken van essentiële milieu-informatie	8
1.3 Samenvatting	9
2 Aanvullingen op het MER	11
2.1 Referentie situatie	11
2.2 Mest be- en verwerking	11
2.3 IPPC-beleidslijn	13
2.4 MMA	14
2.5 Kwetsbare natuurgebieden	16
2.6 Ventilatiesystemen	19
2.7 Cumulatie geurhinder	20
2.8 Emissie van de houtkachel.....	21
2.9 Landschappelijke inpassing	22
2.10 Bestemmingsplan wijziging	23
3 Herziene en uitgebreide samenvatting van het MER	27

Bijlage(n)

1. Publicatie van de besluiten waar dit MER op voorbereid
2. Uitgewerkt landschapsplan
3. Resultaten geur verspreidingsberekeningen
4. Resultaten ammoniak verspreidingsberekeningen

Kenmerk R006-4609825LBE-evp-V01-NL

---

1 Inleiding

In deze aanvulling op het MER Pluimveehouderij te Nieuw Weerdinge van januari 2010 worden de vragen beantwoord zoals die door de Commissie voor de m.e.r. zijn geformuleerd in haar eindconcept toetsingsadvies op het MER. Deze vragen hebben betrekking op de referentiesituatie, het ontbreken van essentiële milieu-informatie en de publieksvriendelijke samenvatting van het MER. In dit eerste hoofdstuk wordt kort stilgestaan bij de vragen van de Commissie voor de m.e.r. waarbij tevens aangegeven wordt op welke wijze de antwoorden in deze paraplu-nota verwerkt zijn.

1.1 Referentiesituatie

De commissie geeft aan dat in het MER is uitgegaan van een onjuiste referentiesituatie. Het MER is namelijk uitgegaan van het voornemen om na de bouw van nieuwe pluimveestallen aan de Vledders de intensieve veehouderij aan het Nieuw Weerdinger Kanaal te beëindigen. Vanuit planologisch oogpunt zijn beide bedrijfslocaties aan elkaar verbonden omdat beëindiging van de activiteiten aan het kanaal mogelijk wordt gemaakt door de verplaatsing naar de Vledders. Mede daarom is in het MER het effect van de voorgenomen activiteit aan de Vledders vergeleken met het nul-alternatief als referentie. De redenering die in het MER is aangehouden is de volgende: zonder nieuwe pluimveestallen aan de Vledders blijven de stallen aan het kanaal in gebruik.

De commissie heeft aangegeven dat, omdat er sprake is van twee milieuvergunningen, de referentie voor het MER slechts betrekking kan hebben op een wijziging van de milieuvergunning voor de stallen aan de Vledders. Vanuit die invalshoek gezien zou de correcte referentiesituatie zijn: het in bedrijf hebben van de twee bestaande pluimveestallen aan de Vledders met een verbeterde ammoniak-huishouding, rekening houdend met de voorschriften uit het Besluit huisvesting.

Gevolg gevend aan het advies van de commissie zijn, in aanvulling op het MER, nieuwe berekeningen uitgevoerd. De milieu-tekening die ten grondslag heeft gelegen aan de vergunningaanvraag van juli 2010 is gebruikt ten behoeve van het vaststellen van de invoergegevens. Deze kunnen op detail iets afwijken van het ontwerp dat ten grondslag heeft gelegen aan de oorspronkelijke berekeningen. Voor AAgrotacks-berekeningen¹ betekent dit dat de alternatieven voor de voorgenomen activiteit niet alleen zijn vergeleken met de huidige situatie (1 stal aan het kanaal en 2 stallen aan de Vledders) maar ook met de referentie situatie waarin er slechts sprake is van 2 stallen aan de Vledders die voldoen aan het Besluit huisvesting.

¹ Er is contact geweest met het Ministerie van LNV over het te gebruiken versie van het model. Volgens de zagsman van het Ministerie wordt er wel gewerkt aan een nieuwe versie maar is die nog niet vrijgegeven.

Wat betreft de V-stacks berekeningen zijn alle alternatieven uit het MER doorgerekend met de medio 2010 beschikbaar gestelde versie van het programma. Naast een vergelijking met de huidige situatie (1 stal aan het kanaal en 2 aan de Vledders) is nu ook vergeleken met de referentie situatie (2 stallen aan de Vledders). In tegenstelling tot de ammoniak emissies heeft het Besluit huisvesting geen gevolgen voor de geur emissies. Voor geluid zijn geen aanvullende berekeningen uitgevoerd omdat in het MER de voorgenomen activiteit alleen kwalitatief is vergeleken met de referentie situatie, en alleen de voorgenomen activiteit is doorgerekend ten behoeve van het vaststellen van de akoestische inpasbaarheid².

Voor alle overige aspecten die in het MER zijn onderzocht zijn geen aanvullende kwantitatieve effectbepalingen uitgevoerd omdat deze niet onderscheidend zijn gebleken in de effectvergelijking.

In bijlage 3 van deze paraplu-nota zijn de herziene en aanvullende rekenresultaten voor geur opgenomen. De uitkomsten van de geur berekeningen worden kort besproken in paragraaf 2.6 van deze nota en zijn ook verwerkt in de samenvatting en de daarin opgenomen samenvattende effectentabel.

In bijlage 4 zijn de aanvullende rekenresultaten voor ammoniak opgenomen. Deze worden kort besproken in paragraaf 2.5 van deze nota.

1.2 Ontbreken van essentiële milieu-informatie

In januari 2010 is het MER aan het bevoegd gezag, de gemeente Emmen, aangeboden. Na het indienen van het MER zijn vervolgens de besluiten opgesteld waarvoor het MER als onderbouwing geldt. Het betreft in dit geval het bestemmingsplan, te coördineren met de milieuvergunning en een aantal andere vergunningen, waaronder de bouwvergunning voor de nieuwe stallen. In bijlage 1 bij deze paraplu-nota is de tekst opgenomen van de publicatie dd 31 augustus 2010 waarmee alle stukken ter inzage zijn gelegd.

Ter onderbouwing van deze besluiten zijn, ten opzichte van het MER, aanvullende en meer gedetailleerde (milieu)onderzoeken uitgevoerd. Deze aanvullende onderzoeken zijn een detaillering van de onderzoeken die in het MER zijn opgenomen, en passen binnen de randvoorwaarden die gebruikt zijn om het MER op te stellen.

In oktober 2010 heeft de Commissie haar eindconcept- toetsingsadvies vrijgegeven.

² De geluidsberekeningen in het MER zijn, ten behoeve van de af te geven milieuvergunning, verder gedetailleerd op basis van voortschrijdende inzichten in het uiteindelijk ontwerp. De conclusies met betrekking tot inpasbaarheid zijn daardoor niet veranderd. De ontwerp-vergunning is gebaseerd op de bij de vergunningaanvraag gevoegde aanvullende geluidsberekeningen.

De Commissie heeft dit advies gebaseerd op de informatie die in het MER is weergegeven. Hierbij is ze niet in de gelegenheid gesteld om bij deze toetsing ook de informatie uit de desbetreffende besluiten en aanvullende (milieu)onderzoeken te gebruiken.

Een consequentie van deze situatie is dat een belangrijk deel van de essentiële milieu-informatie:

- wel beschikbaar was om het milieubelang volwaardig mee te nemen in de besluitvorming (bestemmingsplan en (milieu)vergunning(en))
- niet beschikbaar was voor de Commissie om mee te nemen in haar eerste toetsing van het MER.

Veel vragen die de Commissie heeft gesteld, kunnen beantwoord worden door de informatie uit de desbetreffende besluiten alsnog aan de Commissie beschikbaar te stellen. Aanvullend op het beschikbaar stellen van de besluitvormingsdocumenten, wordt in deze voorliggende rapportage elke vraag afzonderlijk beantwoord in hoofdstuk 2.

1.3 Samenvatting

De samenvatting van het MER is aangevuld en aangepast conform het advies van de commissie, daarbij rekening houdend met de herziene rekenresultaten en de gevraagde vergelijking van de voorgenomen activiteit met de huidige situatie (zat al in het MER) zowel als met de referentie situatie (extra). Deze aangepaste, uitgebreide en herziene samenvatting komt in de plaats van de samenvatting zoals die was opgenomen in deel A van het MER. Ze is te vinden als hoofdstuk 3 van deze paraplu-nota.

2 Aanvullingen op het MER

Dit hoofdstuk vult daar waar noodzakelijk het MER aan. Daarnaast geeft dit hoofdstuk inzicht waar en op welke manier de rest van de door de commissie aangehaalde ontbrekende milieu-informatie in het dossier is terug te vinden. In sommige gevallen is dit gebeurd nadat het MER was ingediend, op basis van aanvullende milieuonderzoeken. In dit hoofdstuk is aangegeven hoe deze zijn gebruikt ter onderbouwing van de besluitvorming. Hierbij wordt in het hoofdstuk vooral stilgestaan bij de vragen die hierover door de Commissie zijn gesteld.

2.1 Referentie situatie

De referentiesituatie zoals in het MER beschreven is niet correct. Hierin wordt ook de locatie aan het Weerdingerkanaal betrokken. De juiste referentie betreft de beide vleeskuikenstallen aan de Vledders zonder uitbreiding waarbij deze voldoen aan het Besluit huisvesting. Met deze referentie dienen alle onderzochte alternatieven vergeleken te worden. Voor de effectbeschrijving op de omgeving kan uitgewerkt worden wat het effect is van het beëindigen van de pluimveehouderij aan het Weerdingerkanaal.

De Commissie adviseert de juiste referentie te bepalen en alle alternatieven daarmee te vergelijken.

Voor geur en ammoniak zijn de verspreidingsberekeningen herzien en aangevuld zoals besproken in paragraaf 1.1 van deze paraplu-nota. De rekenresultaten zijn opgenomen in bijlage 3 en 4, en zijn verwerkt in de nieuwe, herziene en aangevulde samenvatting die als hoofdstuk 3 in deze paraplu-nota is opgenomen.

Voor de overige aspecten, waar de effecten op een kwalitatieve manier zijn vastgesteld, is in de effectvergelijking (hoofdstuk 3 van deze paraplu-nota) het effect van de voorgenomen activiteit vergeleken met zowel de huidige situatie als de referentie-situatie.

2.2 Mest be- en verwerking

Het MER biedt geen duidelijkheid over de eventuele toepassing van mest be- of verwerking en daarmee samenhangende emissies. Zowel in de startnotitie als in het MER wordt gesproken over de toepassing van mest be- en verwerking waarbij in het MER uitgegaan wordt van een kleiner schaalniveau. Niet duidelijk uit het MER is of er daadwerkelijk en op welk schaal niveau mest be- en verwerking toegepast gaat worden.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER aan te geven of en op welk schaalniveau mest be- en verwerking toegepast gaat worden. Indien mest be- en verwerking toegepast gaat worden dienen ook de emissies van deze installatie meegenomen te worden in de alternatieve vergelijking.

Aanvraag milieuvergunning

Uit de aanvraag voor de milieuvergunning blijkt, onder 3.5, dat er geen mestopslag, anders dan opslag in de pluimveestallen wordt aangevraagd.

3.5 Andere stoffen of producten

Soort product	max. opslag hoeveelheid (ton of m ³)	Wijze van opslag en plaats (nummer op tekening)	Afstand tot dichtstbijzijnde woningen van derden
Vaste mest	2 x 240 m ³ = 480 m ³	Vleeskuikenstallen 2 en 3	120 m
Vaste mest	3 x 600 m ³ = 1800 m ³	Vleeskuikenstallen 4, 5 en 6	120 m
Graan	3 x 460 ton = 1380 ton	3 x nr. 9	170 m
Mengvoeder	380 ton	Silo's: 2 x nr. 1, 1 x nr.2 en 4 x nr. 3, 4 x nr. 4 en 4 x nr. 5	170 m

Toelichting op de gevolgde lijn

Ten tijde van het opstellen van de Startnotitie bestonden er nog plannen voor een verduurzaming van de energievoorziening door gebruik te maken van een grootschalige mestvergisting. Eerste berekeningen hadden aangetoond dat hier erg veel extra aanvoer voor nodig zou zijn. Een globale toets, uitgevoerd door de gemeente, leerde dat een dergelijke activiteit niet langer als een "agrarische activiteit" gekenmerkt zou kunnen worden. Om een dergelijk gebruik van de ruimte in het landelijk gebied toe te kunnen laten zou het noodzakelijk zijn om dat deel van de bedrijfsvoering als "industriële" te bestempelen. Omdat daar beleidsmatig nog niet de gelegenheid toe was, is met de gemeente overeengekomen dat een dergelijke grootschalige vergisting als "onderzoeksalternatief" in het planMER zou worden meegenomen.

In de tijd dat het MER werd geschreven veranderden de inzichten met betrekking tot de aantrekkelijkheid van grootschalige vergisting. De firma Haan heeft daarom in die tijd besloten een dergelijke industriële schaal niet langer na te streven. Een kleinschalige vergisting geldt als agrarische nevenactiviteit en zou, binnen de bestaande planologische kaders op een agrarisch bouwblok mogelijk gemaakt kunnen worden als daar een milieuvergunning voor zou worden aangevraagd.

Echter, nog weer later bleek dat vergisting überhaupt geen onderdeel meer uit zou maken van de aan te vragen milieuvergunning. De hierboven ingevoegde sectie 3.5 van de ingediende aanvraag bevestigt dit. De emissies uit (kleinschalige) mestopslag zijn daarom niet apart onderzocht in het MER want op dit moment maakt een dergelijke neven-activiteit geen onderdeel uit van de plannen voor de bedrijfsvoering op de korte en middellange termijn.

2.3 IPPC-beleidslijn

Uit het MER wordt niet duidelijk of wordt voldaan aan de IPPC-beleidslijn omgevingstoets ammoniak en veehouderij. Hierin wordt bepaald dat bij emissies boven de 5000 kg NH₃, indien lokale kenmerken dit vereisen, technieken toegepast moeten worden die verder gaan dan BBT. De Commissie adviseert het voornemen te toetsen aan de IPPC-beleidslijn en eventueel daaruit voortvloeiende consequenties in beeld te brengen.

Considerans bij de ontwerp-milieuvergunning

Op blz. 5 van de considerans bij de ontwerpvergunning komt de gemeente tot de conclusie dat voldaan wordt aan de IPPC-beleidslijn omgevingstoets ammoniak en veehouderij:

IPPC-richtlijn

Bij een afstand van meer dan 250 meter van een kwetsbaar gebied wordt volgens artikel 6, tweede lid, van de Wav een vergunning voor het veranderen van een veehouderij geweigerd, als die veehouderij onder de reikwijdte van de Europese IPPC-richtlijn valt en de toename van de ammoniakemissie uit de dierenverblijven door de uitbreiding, een belangrijke toename van de verontreiniging veroorzaakt. Bedoelde richtlijn geldt voor veehouderijen met meer dan 40.000 plaatsen voor pluimvee, 2000 plaatsen voor vleesvarkens en 750 plaatsen voor zeugen. In de onderhavige aanvraag wordt het houden van 215.000 vleeskuikens vermeld.

In juli 2003 is door de Europese Commissie het "Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs" (hierna: het BREF-document) bekend gemaakt. In dit BREF-document, dat de resultaten van de informatie-uitwisseling als bedoeld in artikel 16, tweede lid, van de Richtlijn bevat, is onder meer bepaald welke stalsystemen voor vleeskuikens voldoen aan de eis van de beste beschikbare technieken in de zin van de Richtlijn. Voor vleeskuikens worden in onderdeel 5.3.2.2 van het BREF-document als beste beschikbare technieken genoemd: een natuurlijk geventileerde stal met een volledige strooiselvloer en voorzien van niet-lekkende drinksystemen (traditioneel stalsysteem) of een goed geïsoleerde, mechanisch geventileerde stal met een volledige strooiselvloer en voorzien van niet-lekkende drinksystemen. In onderdeel 4.5.3 van het BREF-document is vermeld dat voor slachtkuikens een emissiegrenswaarde is vastgesteld van 0,08 kg NH₃/dierplaats.

In de gevraagde bedrijfopzet worden de pluimveestallen voorzien van BBT-stalsystemen die overeenkomen met de omschreven systemen zoals vermeld in de BREF voor veehouderijen en bijbehorende Oplegnotitie van het Ministerie van VROM, uitgave juli 2007 en tevens voldoen aan de maximale grenswaarde zoals gesteld in het Besluit huisvesting veehouderij.

Beide documenten worden vermeld in de 'Regeling aanwijzing BBT-documenten', zoals eerder genoemd. Voor het gevraagde stalsysteem bestaande uit een verwarmingssysteem met (warmte-)heaters en ventilatoren (BWL 2009.14.V1) is een emissiefactor vastgesteld van 0,035 kg NH₃ per dierplaats per jaar. In genoemde Oplegnotitie wordt geadviseerd om voor een bedrijfsemmissie tussen de 5000 en 10.000 kg voor het meerdere boven de 5000 kg een extra reductie-inspanning te eisen. De hierbij te hanteren grenswaarde is vastgesteld op 0,037 kg/dierplaats/jaar. De gevraagde bedrijfsemmissie bedraagt 7525 kg NH₃/jaar.

Er wordt voor de volledige bedrijfsomvang voldaan aan het BBT-plus niveau (>BBT) zoals vastgesteld in genoemde beleidslijn. Er zijn geen specifieke lokale omstandigheden of andere relevante milieuaspecten die noodzaken tot het opleggen van strengere of aanvullende milieueisen.

Samenvattende overweging

Tijdens de besprekingen met de gemeente is de inzet van Best Beschikbare Technieken (BBT), zoals wordt verlangd door de IPPC-richtlijn, altijd onderwerp van de agenda geweest. Het vaststellen van de juiste emissiebeperkende maatregelen, die ver genoeg zouden gaan om aan het vigerende beleid te kunnen voldoen, is daarbij leidend geweest. Het klopt dat hier in het MER slechts impliciet op is ingegaan. Echter, uit de bovenstaande onderbouwing van de gemeente blijkt dat de te nemen ammoniak-uitstoot beperkende maatregelen verder gaan dan wat wordt aangemerkt als BBT en dat de aanvraag, en dus ook het MER-onderzoek, aan de IPPC-beleidslijn omgevingstoets ammoniak en veehouderij kan voldoen.

2.4 MMA

In het MER wordt voor het MMA uitgegaan van emissiearme technieken in de stallen. Nageschakelde technieken in de vorm van bijvoorbeeld luchtwassers worden buiten beschouwing gelaten. Het MMA is in deze situatie het toepassen op elke stal van een combinatie van beide technieken. De Commissie adviseert het meest milieuvriendelijke alternatief te beschrijven.

Toelichting op de opbouw van het MER

Het toepassen van twee nageschakelde technieken is in het MER onderzocht en omschreven als variant 3. De resultaten van het onderzoek zijn opgenomen in paragraaf 2.3.3 van deel B. In die paragraaf is onderbouwd waarom het toepassen van een nageschakelde techniek onder deze omstandigheden minder milieuvriendelijk blijkt dan de oplossing waarvoor uiteindelijk is gekozen. De belangrijkste oorzaak daarvoor is te vinden in het feit dat in de uitvoering van nageschakelde technieken een lage uittrede snelheid noodzakelijk is om de systemen naar behoren te kunnen laten functioneren. De techniek verlaagd weliswaar de te emitteren vracht, maar door de lage uittrede snelheid blijkt het uiteindelijke immissie-resultaat minder gunstig. Berekeningen in het MER toonden dat met de inzet van deze techniek de immissies niet onder de geurnorm kon worden gebracht³.

In het MER is dus een luchtwasser meegenomen als variant 3. Daarbij is uitgegaan van luchtwassers zoals die nu in de handel zijn. Deze kenmerken zich door een lage uittredesnelheid. Verspreidingsberekeningen in het MER hebben aangetoond dat de inzet van deze techniek niet tot een vergunbare situatie zou leiden. Daarom is er in het MMA in een andere richting gezocht, namelijk in het optimaliseren van het ontwerp van de te gebruiken ventilatiesystemen.

Los van het feit dat er in de praktijk nog steeds diepgaande operationele problemen zijn met grofstof in luchtwassers op pluimveestallen zou het verder optimaliseren van een standaard luchtwasser met bijvoorbeeld een nageschakelde ventilator, niet langer gelden als een realistische MMA-bouwsteen. Dergelijke technieken worden namelijk niet toegepast omdat de financiering van de extra investering niet mogelijk blijkt. Een en ander is ook omschreven in paragraaf 2.4.2 van deel B van het MER.

Al met al is in het MER een realistische set aan MMA-bouwstenen opgenomen die recht doen aan de situatie ter plaatse en die inzicht geven in de manier waarop de voorgenomen activiteit kan worden geoptimaliseerd met in acht neming van de relevante milieuaspecten.

³ Overigens laten de herziene berekeningen zien, gebruik makend van de laatste versie van het verspreidingsmodel, dat variant 3B wel binnen de normen zou kunnen blijven. Verwezen wordt naar de herziening van de rekenresultaten zoals die worden weergegeven in paragraaf 2.6 van deze paraplu-nota. Overigens blijkt uit de herziening van de verspreidingsberekeningen ook dat het MMA (= de voorkeursvariant waar vergunning voor is aangevraagd) duidelijk minder geur-immissie veroorzaakt dan het installeren van een wasser met 40% efficiëntie (=variant 3B).

2.5 Kwetsbare natuurgebieden

In het MER ontbreekt een duidelijk overzicht (bijvoorbeeld door middel van kaarten) van de ligging van de voor verzuring gevoelige gebieden, waaronder Natura 2000-gebieden. Ook is niet duidelijk of er binnen de invloedssfeer van het voornemen nog Natura 2000 gebieden in Duitsland liggen. Daardoor kunnen de gevolgen van het voornemen voor Natura 2000- gebieden en andere kwetsbare natuur niet beoordeeld worden.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER duidelijke overzichtskaarten met daarop de ligging en afstand van gevoelige gebieden tot het voornemen op te nemen. Betrek hierbij ook mogelijke grensoverschrijdende effecten.

Overzicht van de kwetsbare gebieden

De commissie heeft gelijk dat de Natura2000 gebieden over de grens niet in beeld zijn gebracht. Wat betreft de door de Wet ammoniak en veehouderij beschermde gebieden wordt in het MER, paragraaf 3.2.1 het volgende aangehaald:

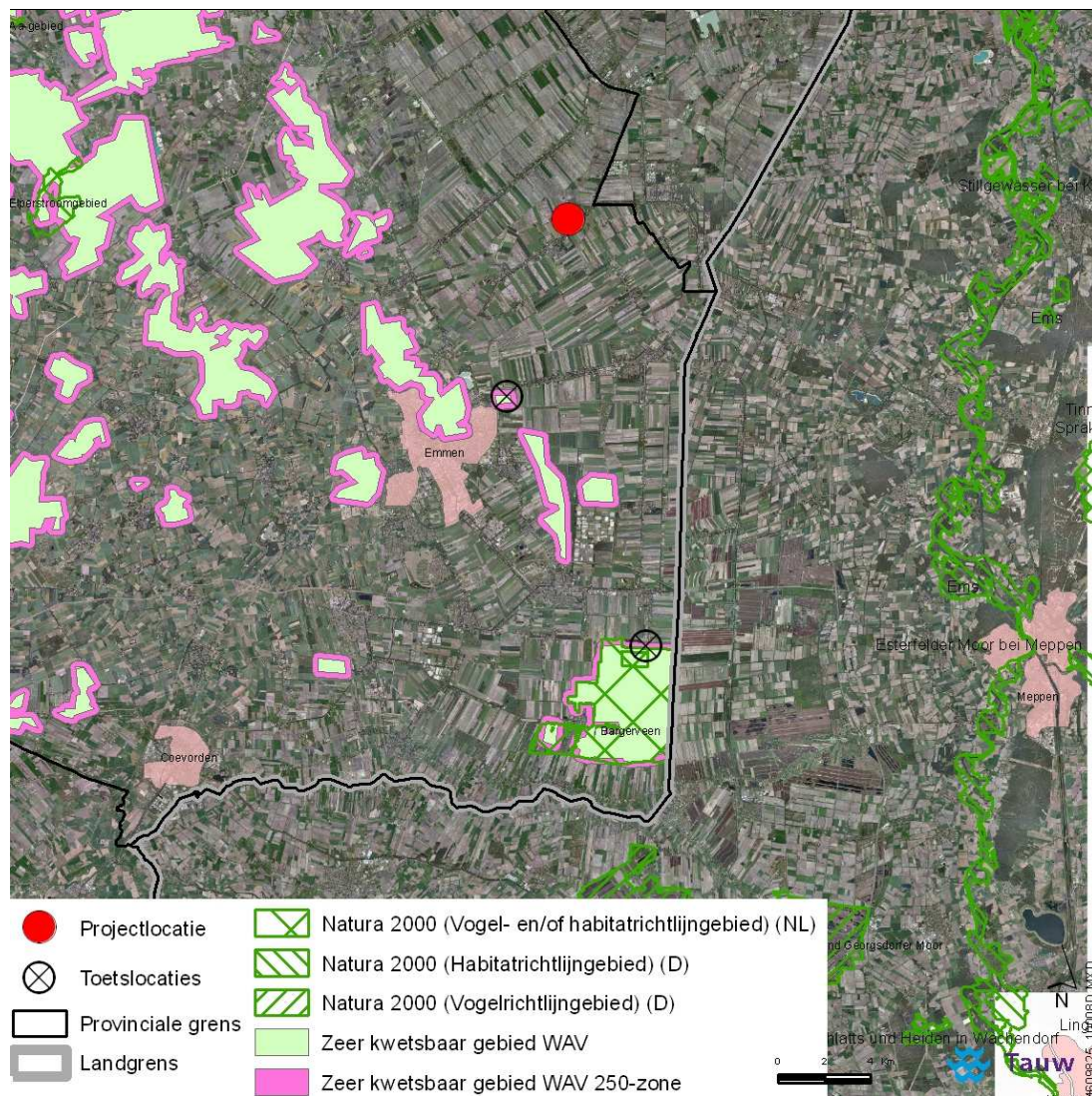
“De voor verzuring kwetsbare gebieden worden aangewezen door Provinciale Staten. Welke gebieden in aanmerking komen voor aanwijzing als kwetsbaar gebied is vermeld in artikel 2 van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav). De Wav is gewijzigd en de provincie moet tevens zeer kwetsbare gebieden aanwijzen. Naar verwachting worden uit de reeds aangewezen kwetsbare gebieden, zeer kwetsbare gebieden aangewezen door een nog te nemen besluit van de Provinciale Staten. Bij dit besluit hoort een kaart waarop de begrenzing van de zeer kwetsbare gebieden nauwkeurig is aangegeven. In Drenthe is deze kaart nog niet vastgesteld.

Op ongeveer 8 km ten west zuidwesten van de stallen, boven Emmen bevindt zich een voor verzuring kwetsbaar gebied. Dit gebied is circa 400 hectare. Rondom het voor verzuring gevoelige gebied is een 250 meter zone aangewezen. Naast het Bargerveen is de depositie van verzurende en eutrofiërende stoffen op dit gebied getoetst.”

Uit de bovenstaande MER-tekst blijkt dat er in Drenthe ten tijde van het MER nog geen vernieuwd toetsingskader was vastgesteld voor de Wav. Echter, sinds dat het MER is vastgesteld is er al wel een Drentse ontwerp-kaart met zeer kwetsbare gebieden verschenen. Het gebied ten noorden van Emmen, dat in het MER gebruikt is ten behoeve van het vaststellen van de effecten op de in de Wav beschermde gebieden is op die kaart te herkennen.

In figuur 2.1 wordt, in aanvulling op het MER, de positie van de Natura2000 gebieden in Nederland en in Duitsland weergegeven, samen met de zeer kwetsbare gebieden die waarschijnlijk door de provincie Drenthe in het kader van de Wav zullen worden aangewezen.

Figuur 2.1 Kwetsbare gebieden in de buurt van de projectlocatie waar is getoetst op verzuring/eutrofiering

Vergelijking van de voorgenomen activiteit met de huidige situatie en de referentie situatie

De conclusie is dat het niet nodig is om de effectbepalingen met betrekking tot de depositie van verzurende en eutrofiërende stoffen over te doen omdat in het MER al is getoetst op de meest kritieke objecten. Het Bargerveen ligt namelijk op een vergelijkbare afstand van de projectlocatie als de dichtst bijzijnde gebieden over de grens in Duitsland.

Invulling gevend aan het advies van de commissie met betrekking tot de referentie-situatie zijn de ammoniak verspreidingsberekeningen wel herzien en aangevuld. Daartoe zijn ook de uitgangspunten voor het emissiepunt in de voorkeursvariant gelijk getrokken met de herziene geurberekeningen en is een aanvullend scenario doorgerekend dat betrekking heeft op de referentie situatie waarbij er sprake is van 2 pluimveestallen aan de Vledders die kunnen voldoen aan het Besluit huisvesting. Gezien de kleine verschillen tussen de varianten is alleen variant 4 doorgerekend. Depositie in de andere varianten zal altijd iets hoger ten opzichte van variant 4 omdat die uitgaat van een schoorsteen van 15 meter. De volledige rekenresultaten zijn opgenomen in bijlage 4 van deze paraplu-nota en worden samengevat in de onderstaande tabel.

Ammoniak depositie (Aagrostacks):		Huidig		Ref.	Var. 4 (schoorst.)		MMA=voorkeur	
	Omschrijving toetslocatie	MER	herzien	herzien	MER	herzien	MER	herzien
Zuid	Halverwege Bargerveen (Natura 2000)	0,7	0,7	0,2	1,1	1,1	0,6	0,6
West	Op dichtstbijzijnde Wav-gebied	1,1	1,1	0,4	1,6	1,6	1,1	1,1

De bovenstaande tabel laat zien dat de nieuwe AAgrostacks berekeningen gelijk zijn aan die in het MER zijn opgenomen. Een vergelijking van de depositie van de voorkeursvariant met de referentiesituatie laat zien dat deze enigszins toeneemt. Echter, in het kader van de Natuurbeschermingswet dient de depositie ten gevolge van de voorgenomen activiteit te worden vergeleken met het " huidig gebruik".

Vergelijk tussen de depositie ten gevolge van varianten 1-4 met het huidig gebruikt leert dat een geringe toename van de depositie ter plaatse van het Bargerveen (en het dichtstbijzijnde Wav-gebied) niet kan worden uitgesloten.

Echter, de herziene berekeningen bevestigen de uitkomsten van het MER dat door de maatregelen aan de bestaande stallen, gecombineerd met een geoptimaliseerd ontwerp van de nieuwe stallen, een toename van de depositie ter plaatse van het Bargerveen, gerekend ten opzichte van het huidig gebruik, wel kan worden uitgesloten. Halverwege het Bargerveen is namelijk een verlaging van de depositie vastgesteld van 0,1 mol/ha/jaar. Een Passende Beoordeling in het kader van de vergunningverlening Natuurbeschermingswet is daarom niet nodig.

2.6 Ventilatiesystemen

Uit het MER blijkt niet duidelijk hoe de gehanteerde uittreedsnelheden van de ventilatielucht behaald kunnen worden. Er is geen inzicht in de te overwinnen tegendruk en de relatie met de capaciteit van de ventilatoren. Voor de bepaling van de ligging en hoogte van de emissiepunten dient uitgegaan te worden van een gewogen gemiddelde van alle emissiepunten per stal. De commissie adviseert in een aanvulling op het MER een duidelijke beschrijving te geven van de ventilatie, de te realiseren uittreedsnelheid en een berekening van het gewogen emissiepunt. Indien de uitkomsten afwijken van het MER dan adviseert de Commissie in de gehanteerde verspreidingsmodellen de juiste invoerparameters te gebruiken.

Toelichting op de technische onderbouwing

In paragraaf 2.4.1 van deel B van het MER is de dimensionering en het ontwerp van het aan te leggen ventilatiesysteem onderbouwd en uitgewerkt. In bijlage 4 van de milieuvergunning zoals ingediend op 29 juli 2010 zijn nog meer technische achtergrondgegevens van de te installeren systemen aan de gemeente verstrekt. De uittreedsnelheid tijdens de minimale ventilatiebehoefte is onder het eerste gedachte streepje op blz. 25 van deel B van het MER uitgerekend als functie van de diameter van de ventilator. Bij toenemende ventilatiebehoefte worden meer ventilatoren bijgeschakeld. In paragraaf 2.4.1 staat stapsgewijs omschreven hoe onder deze omstandigheden het systeem in staat zal zijn de uittreedsnelheid te halen. Het opbouwen van ongewenste tegendruk, waardoor de berekende uittreedsnelheid onverhoopt niet gehaald zou kunnen worden, wordt voorkomen door de ventilatieschachten te bouwen die een grotere diameter hebben dan de ventilatoren.

Herziening van de uitgevoerde berekeningen

Voor wat betreft de “model-kenmerken” van de emissiepunten geldt het volgende.

- In de nieuw te bouwen stallen geldt dat er per stal sprake is van meerdere emissiepunten, maar er worden alleen lengte-ventilatiesystemen geïnstalleerd met emissiepunten op min of meer dezelfde hoogte; de plek en de hoogte daarvan is gemodelleerd conform de handleiding van V-stacks.
- Voor wat betreft de bestaande stallen geldt dat er sprake is van een serie dakventilatoren. Conform de handleiding V-stacks is die gemodelleerd in het midden van elke stal.
- Sinds januari 2010 is er een nieuwe versie van V-stacks uitgebracht. Alle geurberekeningen uit het MER zijn in het kader van deze paraplu-notitie opnieuw uitgevoerd met de nieuwste versie van het verspreidingsmodel, gebaseerd op de milieutekening zoals die bij de vergunningaanvraag is gevoegd. Daarmee zijn de resultaten van de geurberekeningen geactualiseerd naar de allerlaatste stand van zaken, inclusief de door de commissie geconstateerde tekortkoming met betrekking tot de referentiesituatie. Alle rekenresultaten zijn opgenomen als bijlage 3 van deze aanvullende rapportage.

De herzieningen in de berekeningen worden hieronder samengevat:

- De gemiddelde gebouwhoogte van de nieuwe stallen is gecorrigeerd tot 5,0 meter
- De hoogte van de emissiepunten bij de nieuwe stallen is gecorrigeerd tot 7,0 meter
- Er is een extra geurgevoelig object beschouwd (Drentse Mondenweg 23)
- Er is een extra referentiesituatie doorgerekend, met twee bestaande stallen (Vledders 1 en 2)

De overige uitgangspunten zijn ongewijzigd gebleven. Onderstaande tabel vergelijkt de resultaten van de verspreidingsberekeningen in het MER ten opzichte van de herziene modelleringen.

Geur gevoelige locaties:		Huidig		Ref.	Var.1 (horiz. Uitr.)		Var. 2 (minder)		Var. 3A (30%)		Var. 3B (40%)		Var. 4 (schoorst.)		MMA=voorkeur	
Nr	GGLID	MER	herzien	herzien	MER	herzien	MER	herzien	MER	herzien	MER	herzien	MER	herzien	MER	herzien
7	Kanaal buur oost	4,6	4,4	0,5	4,1	3,9	1,7	1,6	3,3	3,1	2,8	2,6	2,0	2,3	1,2	1,5
8	Kanaal buur west	2,9	2,8	0,4	3,4	3,2	1,5	1,4	2,6	2,5	2,3	2,1	1,5	2,0	0,9	1,1
9	Kanaal buur zuid	2,8	2,7	0,4	3,1	3,0	1,3	1,3	2,4	2,3	2,1	2,0	1,6	1,9	1,0	1,1
10	Vledder buur west	2,5	2,4	2,4	5,2	4,9	3,1	2,9	4,3	4,0	3,9	3,6	3,3	3,3	3,2	3,5
11	Dikbroeken 7	3,5	3,2	3,1	7,7	7,2	4,9	4,6	6,8	6,3	6,2	5,8	5,7	5,5	5,1	5,6
12	Dikbroeken 8	4,8	4,5	4,3	9,1	8,5	6,1	5,7	8,1	7,5	7,5	6,9	7,1	6,8	6,2	6,6
13	Dikbroeken 9	5,4	5,1	4,9	10,1	9,5	6,9	6,4	9,0	8,4	8,4	7,8	7,6	7,3	7,0	7,2
14	Dikbroeken 11	2,3	2,2	2,2	5,0	4,7	3,0	2,8	4,2	3,9	3,8	3,5	3,3	3,3	3,4	3,6
15	Dikbroeken 12	1,6	1,6	1,6	4,2	4,1	2,3	2,2	3,5	3,4	3,1	3,0	2,8	2,9	2,6	3,0
16	Woonhuis minicamping	1,2	1,2	1,2	5,1	4,9	2,2	2,1	4,1	3,8	3,5	3,2	2,8	2,9	2,6	3,1
17	Nieuw huis Vledder	1,5	1,4	1,3	9,0	8,4	2,9	2,7	7,2	6,6	6,0	5,5	4,1	4,1	4,6	5,2
18	Drentse Mondenweg 23	n.v.t.	0,9	0,6	n.v.t.	5,4	n.v.t.	1,9	n.v.t.	4,3	n.v.t.	3,6	n.v.t.	3,1	n.v.t.	3,3

Opgemerkt wordt dat, mede op basis van een op 14 april 2010 door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State gepubliceerde uitleg van het begrip "Bebouwde Kom" (200904311/M2), de geurimmissie voor alle woonhuizen binnen het invloedsgebied zijn getoetst op de norm van 8 geureenheden. "De bebouwde kom is (namelijk) volgens de geschiedenis van de totstandkoming van de Wet geurhinder een gebied dat door aaneengesloten bebouwing overwegend een woon- en verblijfsfunctie heeft en waarin veel mensen per oppervlakte-eenheid ook daadwerkelijk wonen of verblijven. De grens van de bebouwde kom wordt niet bepaald door de Wegenverkeerswetgeving, maar door de aard van de omgeving. (...)"

2.7 Cumulatie geurhinder

In het MER deel B paragraaf 2.2 is vermeld dat de cumulatieve geurbelasting op geurgevoelige objecten is weergegeven op basis van het voornemen. Omdat een overzicht van geurbronnen in een straal van 2 km ontbreekt, is niet te beoordelen wat de werkelijke cumulatieve geurbelasting is voor de geurgevoelige objecten in de omgeving.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER een overzicht te geven van de aanwezige geurbronnen in een straal van 2 km rondom het voornemen en de effecten van de cumulatieve geur van alle alternatieven in beeld te brengen.

Aanvulling op het MER

In het MER zijn de geur-immissies van alle stallen van de firma Haan gecumuleerd. Op basis van een aanvullende inventarisatie, in de loop van 2010 uitgevoerd door de gemeente, blijkt dat er op een zekere afstand van de planlocatie, maar wel binnen een straal van 2 km, zich twee intensieve varkenshouderijen bevinden. Voor het bepalen van de vergunbaarheid van de nieuwe pluimveestallen doen deze niet ter zake. Want in het kader van de vergunningverlening m.b.t de Wet milieubeheer geldt uitsluitend de enkelvoudige geurbelasting.

Echter, met betrekking tot de ruimtelijke inpasbaarheid t.a.v. de gewenste uitbreiding van het bouwblok in het bestemmingsplan moet wel een overweging worden gemaakt m.b.t een goed woon- en leefklimaat. In dit kader speelt de gecumuleerde belasting wel een bepaalde rol. Gebiedsgerichte berekeningen⁴ door de gemeente uitgevoerd op 28 en 29 oktober 2010 laten zien dat deze twee bedrijven met name bijdragen aan de geurbelasting op de woonhuizen aan het kanaal. Echter, na cumulatie met de voorgenomen activiteit worden de normen voor een goed woon- en leefklimaat nergens overschreden.

2.8 Emissie van de houtkachel

Volgens de bij het MER behorende milieutekening wordt er een houtkachel gebruikt voor de verwarming van de stallen. In de bepaling en vergelijking van emissies is de uitstoot van de houtkachel niet meegenomen.

De Commissie adviseert in een aanvulling de emissies van de houtkachel te bepalen en te toetsen of deze voldoen aan de daarvoor gestelde eisen in de Nederlandse emissie richtlijn (Ner). Betrek de emissies van de houtkachel ook in de totale vergelijking van alternatieven.

Aanvraag voor de milieuvergunning

In de tijd dat het MER werd vastgesteld werd nog uitgegaan van de mogelijkheid een houtgestookte kachel te installeren, in een loods ten noorden van de Vledders. Echter, voortschrijdend inzicht heeft de plannen doen veranderen zoals blijkt uit de algemene gegevens (sectie 1.1) van ingediende aanvraag voor de milieuvergunning:

Voor verwarming van de pluimveestallen zal gebruik worden gemaakt van 3 centraal geplaatste cv-kachels,

Welke de stallen verwarmen met het toe te passen emissiearme huisvestingsstelsel in alle vleeskuikenstallen.

⁴ Deze rekenresultaten zijn toegevoegd aan bijlage 3. Opgemerkt wordt dat de programma's "V-stacks vergunningen" en "V-stacks gebied" kleine verschillen in rekenresultaten laten zien die niet zijn te verklaren uit de gebruikte uitgangspunten.

Toetsing aan de NeR voor wat betreft de emissies van een houtkachel heeft destijds per abuis niet plaats gevonden. Echter, voortschrijdend inzicht in de bedrijfsvoering ter plaatste heeft de firma Haan doen besluiten op dit moment af te zien van het plaatsen van een houtkachel. Daarmee sluit het MER goed aan bij de uiteindelijk ingediende aanvraag en is er dus geen sprake van ontbrekende milieu-informatie.

2.9 Landschappelijke inpassing

De gevolgen van het voornemen voor het karakteristieke landschap en de daaraan gekoppelde landschappelijke inpassing worden in het MER summier beschreven. Niet duidelijk is welk effect het voornemen heeft op de openheid en de lange zichtlijnen die zo kenmerkend zijn voor de streek en welke mogelijkheden er zijn om dit effect te beperken.

De Commissie adviseert in een aanvulling de gevolgen voor het landschap en de landschappelijke inpassing van het voornemen middels een visualisatie te onderbouwen. Geef ook een duidelijke beschrijving van de toe te passen beplanting.

Leemte in MER-kennis verder uitgewerkt in het bestemmingsplan

Het MER is in januari 2010 vastgesteld met daarin vermeld dat de uitwerking van de landschappelijke inpassing werd aangemerkt als leemte in kennis. In nauw overleg met de gemeente is nadien alsnog een landschapsplan, met bijbehorende kaart, tot stand gekomen (dd 14 juli 2010). Een en ander is opgenomen als bijlage 1 en 2 bij de bestemmingsplanregels. Dit landschapsplan is opgenomen als bijlage 2a bij deze paraplu-nota. De bijbehorende kaart zit in bijlage 2b.

Gezien de planning die gold in januari 2010 is destijds het MER afgerond, in afwachting van een uitgewerkt landschapsplan. De inpassing heeft uiteindelijk volledig een plek gekregen in de besluitvorming zoals blijkt uit het opgestelde landschapsplan, de daarbij behorende kaart en de overwegingen die in paragraaf 2.4.1, 4.2 en 4.3 van de toelichting op het bestemmingsplan daaraan zijn gewijd.

2.10 Bestemmingsplan wijziging

De voorgenomen activiteit kan alleen uitgevoerd worden middels een bouwblokvergroting. Hiervoor is een wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk. Voor deze wijziging geldt een plan-m.e.r.-plicht waarbij onder andere de maximale mogelijkheden⁷ van de bestemmingsplanwijziging beschreven moeten worden. Het MER beschrijft deze maximale mogelijkheden en de effecten daarvan niet. Indien de voorgenomen wijziging kan leiden tot significant negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden (vooral relevant voor de voor verzuring en vermessing gevoelige habitats) dient tevens een Passende beoordeling opgenomen te worden.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER:

- een beschrijving te geven van de maximale mogelijkheden die de bestemmingsplanwijziging biedt voor het voornemen;*
- de effectbeoordeling hierop aan te passen;*
- te beoordelen of significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden door het voornemen afzonderlijk dan wel in combinatie met andere plannen of projecten uit te sluiten zijn en indien nodig een Passende beoordeling op te nemen.*

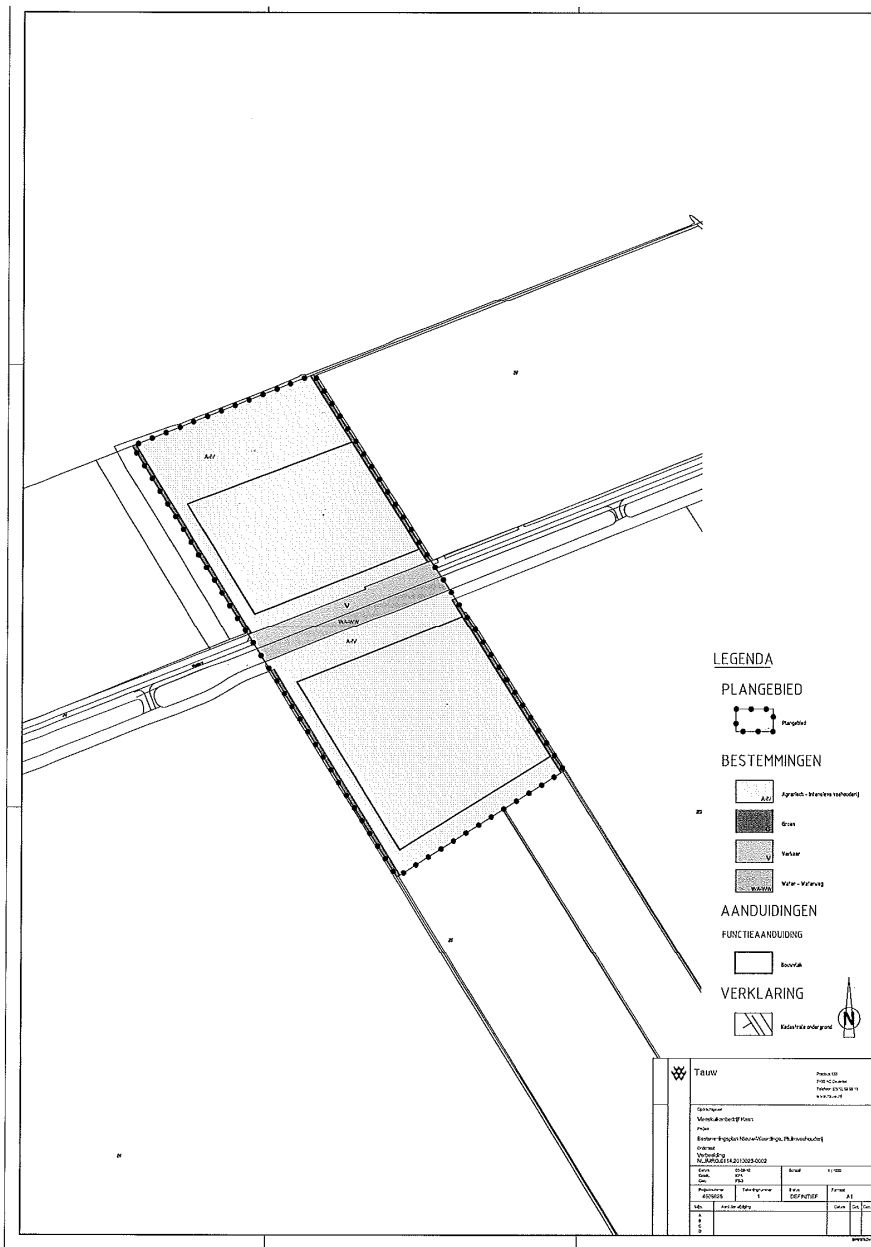
Het nieuwe bouwblok

In de bestemmingsplankaart is een nieuw bouwblok opgenomen dat bestaat uit een deel ten noorden en een deel ten zuiden van de Vledders. Figuur 2.2 geeft die plankaart weer. Uit de plankaart blijkt dat er sprake is van spiegeling ten noorden en ten zuiden van de Vledders doordat de grenzen van de bouwblokken strak in elkaars verlengde liggen.

Het deel van het bouwblok ten zuiden van de Vledders is *tailor-made*. Het is dusdanig gedimensioneerd dat het nauw sluit om de in het MER beschreven uitbreiding met drie nieuwe pluimveestallen. In dit deel van het bouwblok is vanwege verschillende redenen geen extra capaciteit te realiseren.

1. Het vergroten van de nieuwe stallen stuit op bezwaren van brandveiligheid die alleen door de inzet van onrealistische (want dure) technische maatregelen als sprinklers kunnen worden weggenomen.
2. Het bouwen van een stal met twee verdiepingen is niet mogelijk vanwege de beperkingen die er in het bestemmingsplan worden gesteld een de maximale nok en goothoogtes van de nieuwbouw.
3. Gezien de waterhuishouding ter plaatse is een eventueel verdiepte aanleg van een tweede bouwleg ook niet goed mogelijk.

Daarmee is aangetoond dat de benutting van het zuidelijk deel van het bouwblok berust op de benutting zoals die in realistische zin maximaal haalbaar is hier ter plaatse.

Figuur 2.2 Plankaart uit het ontwerp bestemmingsplan

Het deel van het bouwblok ten noorden van de Vledders is aangepast ten opzichte van het bestaande bouwblok (in het nu nog vigerende bestemmingsplan). Langs de noordelijke gevel sluit het nieuwe bouwblok strak aan op de bestaande twee stallen. Dit betekent dat er op basis van het nieuwe bestemmingsplan geen bedrijfsgebouwen of andere uitbreidingen meer mogelijk zijn achter de bestaande stallen, daar waar dat op basis van het vigerende plan nog wel zou kunnen.

Opgemerkt wordt dat het noordelijk deel van het nieuwe bouwblok nog wel enige ruimte biedt voor extra bebouwing, maar dan ten oosten van de bestaande pluimveestallen en de nog te bouwen landbouwloods. De ruimte die hier gelaten is geeft de firma Haan de benodigde flexibiliteit om in de toekomst ondersteunende bedrijfsactiviteiten mogelijk te maken. Op dit moment is er nog geen zicht op de exacte aard van die activiteiten. Maar de dynamiek van een modern veehouderijbedrijf zorg ervoor dat de horizon zich regelmatig verlegt. Het is dus een realistisch scenario dat er in de toekomst een ruimtelijk beslag gelegd zal worden op het oostelijk deel van het noordelijk bouwblok ten behoeve van nevenactiviteiten die de bedrijfsvoering verder optimaliseren.

Opgemerkt wordt verder dat het voorsnog niet te bebouwen deel van het noordelijk bouwblok slechts beperkt van omvang is. Het is in ieder geval kleiner dan 2.500 m². Daarmee is dit stuk van het bouwblok feitelijk te klein om er een vierde nieuwe pluimveestal op te kunnen bouwen, los van het feit dat het vanuit flexibiliteitoverwegingen wenselijk is om er (deels) gebruik van te maken voor andere, kleinschalige, bedrijfsondersteunende activiteiten.

Bij het vaststellen van het nieuwe bouwblok is dus (ook in het MER) uitgegaan van een uitbreiding van 3 stallen van elk niet meer dan 2.500 m². Bij het vaststellen van de bestemmingsplan kaart is veel moeite gedaan om de bouwtekening behorend bij dit voornemen (die aan de basis heeft gelegen van alle onderzoeken) in een bouwblok te passen dat niet groter is dan de maximale maat die een bouwblok in het buitengebied van de gemeente Emmen mag hebben. De lokale situatie was dusdanig dat het zuidelijk deel van het bouwblok zoals dat nu in het bestemmingsplan staan ingetekend gelijk is aan de maximaal bestembare omvang, en dat de te bouwen uitbreiding daar nog net in past. De nog niet volgebouwde sectie van het noordelijk deel van het bouwblok is te klein om er nog een vierde stal bij te kunnen plaatsen. De bestemmingsplan regels en de waterhuishouding ter plaatse verhinderen de bouw van een stal met meerdere bouwlagen. Daarmee voldoet het onderzoek, in relatie tot de bestemmingsplankaart, aan het criterium dat een realistisch maximaal scenario wordt onderzocht: meer/grotere stallen passen niet binnen de ruimte die het beleid van de gemeente Emmen toestaat. De door de commissie gevraagde aanpassing van de effectbeoordeling is dus ook niet opportuun en een aanvulling op de Voortoets ons inziens ook niet

Kenmerk R006-4609825LBE-evp-V01-NL

---

3 Herziene en uitgebreide samenvatting van het MER

Dit hoofdstuk bevat een herziene en uitgebreide samenvatting op het milieueffectrapport voor een pluimveehouderij in Nieuw Weerdinge. Het betreft een MER ten behoeve van het wijzigen van het bestemmingsplan ter plaatse van het nieuwe bouwblok aan de Vledders zodat een bouwvergunning kan worden afgegeven, maar ook een MER ten behoeve van het besluit over de milieuvergunning die is aangevraagd.

Het doel van het initiatief is tweeledig:

- Het opheffen van een planologisch ongewenste situatie in de bebouwde kom van Nieuw Weerdinge door de oude stal aan het Nieuwe Weerdinge Kanaal te vervangen door een nieuwe stal aan de Vledders
- Het uitbreiden van de bedrijfsmatige capaciteit van het vennootschap van de familie Haan zodat voldoende schaalgrote wordt bewerkstelligd teneinde voortgang van de bedrijfsvoering door de volgende generatie mogelijk te maken

Aan het kanaal staat een oude, relatief kleine pluimveestal voor 29.000 vleeskuikens. Berekeningen hebben aangetoond dat de geurbelasting op de nabijgelegen woningen hoger is dan deze zou mogen zijn op basis van de normen die gelden “binnen de bebouwde kom”. Echter, recente jurisprudentie heeft bevestigd dat niet de verkeerskundige situatie maar de eigenschappen van de bebouwing bepalen welke normen gehanteerd moeten worden. Op grond van deze aangepaste interpretatie van de Wet geurhinder en veehouderij is er in de huidige situatie geen sprake van een overschrijding van de vigerende geurnormen.

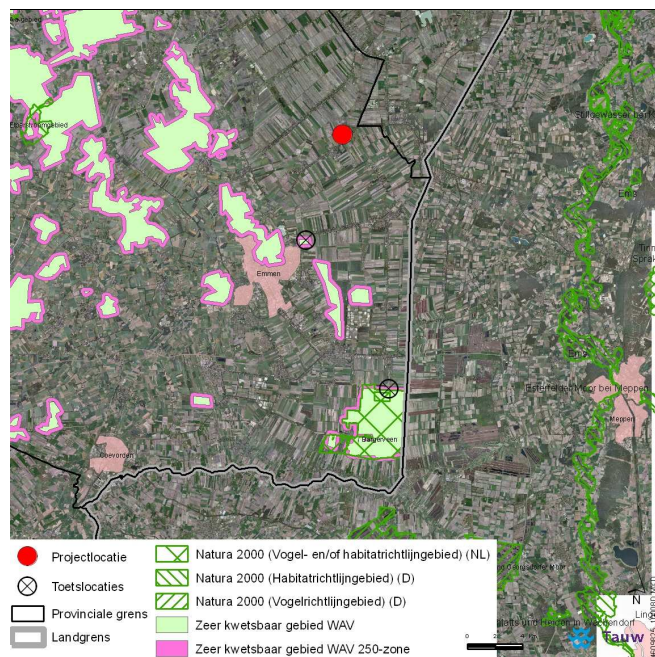
Maar met het van kracht worden van het huidige bestemmingsplan is handhaving van intensieve veehouderij in dit deel van Nieuw Weerdinge ongewenst, en alleen mogelijk op basis van het overgangsrecht. Door aan de Vledders, tegenover de twee bestaande vleeskuikenstallen van het vennootschap in totaal drie nieuwe, ruime, stallen te bouwen wordt het mogelijk om het houden van vleeskuikens aan het kanaal te beëindigen.

Berekeningen hebben aangetoond dat met name de cumulatieve geurbelasting op de nabijgelegen woonhuizen een knelpunt zou kunnen zijn voor de vergunningverlening en de inpasbaarheid van dit initiatief. Daarom is in het MER onderzocht met welke maatregelen de cumulatieve geurbelasting binnen de vigerende normen kan blijven. Aangetoond is dat als elk van de nieuw te bouwen stallen wordt uitgerust met een ruim gedimensioneerd ventilatiekanaal dat net (niet) boven de nok van de nieuwe stallen uitkomt, de geurbelasting op de omliggende woningen binnen aanvaardbare normen kan blijven. Voorwaarde is dan wel dat de lucht met voldoende hoge snelheid wordt afgezogen en uitgeblazen.

Bij een uittredesnelheid van ongeveer 6,5 meter per seconde onder normale bedrijfsomstandigheden wordt de ventilatielucht voldoende verspreid zonder dat er sprake zal zijn van een te hoge luchtweerstand in de kanalen wat een ongunstig effect zou hebben op het energieverbruik. Recentelijk is er een vernieuwde versie van het geurverspreidingsmodel beschikbaar gekomen. Berekeningen met de nieuwe versie van dat model tonen aan dat ook het installeren van een gaswasser met een reinigingsrendement van 40% voor een aanvaardbare geurimmissie kan zorgen. Echter, gezien de voortdurende problemen met grof stof uit pluimveehouderijen bij de bedrijfsvoering van dergelijke systemen is dit vooralsnog geen realistische maatregel.

Verder is aangetoond dat er ten opzichte van de huidige situatie geen effecten zijn verwachten op de luchtkwaliteit in de directe omgeving, noch op de depositie van verzurende en eutrofiërende stoffen ter plaatse van de dichtstbijzijnde te beschermen natuurgebieden. Opgemerkt wordt wel dat als het MMA⁵ zou worden vergeleken met de referentie situatie die bestaat uit de autonome ontwikkeling ter plaatse van de Vledders, er sprake is van een geringe toename van de depositie van verzurende en eutrofiërende componenten. Echter, er is op basis van de vergelijking met de huidige situatie geen sprake van significant negatieve effecten op de Natura2000 gebieden in Nederland of in Duitsland.

⁵ MMA: Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA); de vergunningaanvraag die in juli 2010 is ingediend is gebaseerd op deze geoptimaliseerde variant op de voorgenomen activiteit.

Figuur 3.1 Beschermd gebieden in de buurt van de planlocatie

Geluidsberekeningen tonen aan dat met het in gebruik nemen van de nieuwe stallen er sprake zal zijn van een beperkte toename van de geluidsbelasting op de nabijgelegen woningen aan de Vledders en de Dikbroeken. De toename van de geluidsbelasting is hoorbaar maar past in de omgeving en zal naar verwachting dan ook geen hinder veroorzaken. Een meer gedetailleerde uitwerking van de geluidssituatie is toegevoegd aan de vergunningaanvraag. Die heeft ook aangetoond dat de nieuwe situatie vergunbaar is.

Wat betreft de verkeersaantrekkende werking is vastgesteld dat er meer vrachtwagenbewegingen zullen zijn. Dit effect treedt echter niet vaker dan achtmaal per jaar op, aan het einde van de opfokcyclus, als de stallen worden geruimd, schoongemaakt en opnieuw gevuld. Gezien het feit dat er slechts weinig langzaam verkeer is over de Vledders en deze goed is ontsloten door de Drentse Mondenweg, leidt dit zeker niet tot onveilige situaties. Ook zal er geen sprake zijn van merkbaar meer verkeerslawaai.

Tot slot is vastgesteld dat de locatie van de nieuwe stallen, aan de rand van het open veengebied, vanuit landschappelijk oogpunt niet ideaal is. Door de aanleg van bomensingels langs de nieuwe stallen deze kunnen worden gecamoufleerd. Deze landschappelijke inpassing is uitgewerkt en opgenomen in het bestemmingsplan.

De bovenstaande resultaten zijn voortgekomen uit de onderzoeken die in het kader van dit MER, de ingediende vergunningaanvraag en het (ontwerp) bestemmingsplan zijn uitgevoerd. In die onderzoeken is in eerste instantie vastgesteld dat de geurhinder een van de belangrijkste ordenende factoren zal zijn, naast het mogelijk effect van verzuring en eutrofiering op de dichtstbijzijnde Natura2000 gebieden. Op basis van deze analyse zijn er 4 varianten op de voorgenomen activiteit ontwikkeld en onderzocht op de geurhinder die eruit voort zou kunnen komen. Geen van die 4 varianten leverde een uitvoerbare situatie op. Variant 1 gaat uit van een uitbreiding op basis van gangbare technieken, zonder geurbeperkende maatregelen. In deze variant is de geurbelasting op ten minste drie woningen hoger dan gewenst. Het toepassen van luchtwassers kan, als deze voldoende zwaar zijn uitgevoerd, de geurhinder terugbrengen tot net onder de vigerende norm. Echter, deze techniek levert in de praktijk nog steeds veel operationele problemen op. Naast hoge kosten betekent dit ook dat de beoogde reductie van de geuremissies niet altijd gehaald zal worden. Variant 4 rekent door wat het effect is van een 15 meter hoge schoorsteen. De berekeningen tonen aan dat deze schoorsteen voor voldoende verspreiding van de geur kan zorgen zodat de hinder tot een aanvaardbaar niveau teruggebracht kan worden. Echter, een dergelijke schoorsteen is vanuit landschappelijk oogpunt ongewenst.

Tenslotte is in het MER een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) ontwikkeld, gebaseerd op de inzet van emissiearme en energiezuinige Wesselmanheaters, in combinatie met een geoptimaliseerd ventilatiesysteem. Dit MMA is in het kader van de aan te vragen bouw- en milieuvergunning in detail uitgewerkt. Invulling gevend aan kanttekeningen die de commissie-MER heeft geplaatst bij de oorspronkelijke onderzoeksresultaten zijn de verspreidingsberekeningen voor geur en ammoniak herzien. Op basis van deze herziening is wederom vastgesteld dat de effecten aanvaardbaar zijn vanuit planologisch, milieukundig en ecologisch perspectief. Dit blijkt ook uit de onderstaande vergelijkingstabellen. In tabel 3.1 wordt de voorgenomen activiteit, en daar waar relevant het MMA, vergeleken met de huidige situatie. In tabel 3.2 wordt, daar waar de uitkomst van de vergelijking anders zou uitpakken, de voorgenomen activiteit en het MMA vergeleken van de referentie situatie die uit gaat van een autonome ontwikkeling aan de Vledders, zonder de stallen aan het kanaal bij de vergelijking te betrekken.

Tabel 3.1 Vergelijking ten opzichte van de huidige situatie

Parameter	Varianten	Voorkeur (MMA)	Opmerkingen
Geur	toename op Dikbroeken 9 van 1,3 - 4,4 g.e.	toename op Dikbroeken 9 van 2,1 g.e.	Het MMA blijft met een immissie van 1,1 – 7,2 g.e. overal beneden de norm
Eutrofiering/verzuring	toename van depositie van 0,4 - 0,5 mol/ha/ja	depositie blijft gelijk of neemt af met 0,1 mol/ha/ja	Geen sign. negatief effect op Bargerveen en Duitse Natura2000 gebieden
Ecologische Hoofd Structuur	Bied kansen voor versterking van EVZ Valtherdijk	Nvt	Maar de natuurwaarde van de nieuwe beplanting zal beperkt zijn
Beschermde soorten	Geen effect vast gesteld	Nvt	De natuurwaarde van de beplanting is naar verwachting gering
Gemiddelde geluidbelasting	Geluidshinder aan het kanaal neemt af, aan de Vledders neemt het toe	nvt	De berekende geluidsbelasting is vergunbaar
Maximale geluidbelasting	Geluidshinder aan het kanaal neemt af, aan de Vledders neemt het toe	nvt	Blijft ruimschoots binnen de normen
Fijn stof (PM10)	Fijnstof conc. aan het kanaal neemt met gemiddeld 0,4 mg/m ³ af	nvt	Er is in geen van de gevallen sprake van een grenswaardeoverschrijding
Zeer fijn stof (PM2,5)	Zeer fijn stof neemt recht evenredig af met fijn stof	nvt	De concentraties PM10 zijn al lager dan de norm voor PM2,5 (2020)
Landschappelijk inpassing	De voorgenomen activiteit draagt niet bij aan de gewenste openheid	Maatregelen kunnen de effecten enigszins camoufleren	Het landschapsplan is richtinggevend voor de uitvoering van de plannen
Archeologie	Geen effect te verwachten	nvt	Er zijn geen sporen aangetroffen tijdens het onderzoek ter plaatse

Parameter	Varianten	Voorkeur (MMA)	Opmerkingen
Verkeersintensiteit	Op het kanaal iets minder verkeer; op Vledders juist iets meer	nvt	Alleen merkbaar als de dieren naar de slachterij worden vervoerd
Verkeersveiligheid	Geen merkbare effecten	nvt	Verkeersveiligheid langs het kanaal kent nu geen knelpunten
Verkeerslawaaï	Geen merkbare effecten	nvt	De verschillen in verkeersintensiteiten zijn te gering om waar te nemen
Luchtkwaliteit tgv wegverkeer	Geen merkbare effecten	nvt	De CAR 2 berekeningen in het MER leveren geen aantoonbare verschillen op
Bodem & water	Toename van afstromend water door extra verharding	Mitigerende maatregelen zijn ontworpen in de vorm van waterretentiebekkens	Het project voldoet aan de randvoorwaarden van het Waterschap
Veiligheid	Geen effect verwacht tgv mogelijke stofexplosie	nvt	De afstand tot de nabijgelegen woningen is voldoende groot
Klimaat/energie/duurzaamheid	Dierenwelzijn en energiegebruik verbeteren	Verdergaande maatregelen beperken ook de energiebehoefte	Met name de toepassing van Wesselman-heaters verlagen energieverbruik
Veewetziektes	Geen effect	nvt	Een verhoging van de kans op veewetziektes is niet aantoonbaar

Tabel 3.2 Vergelijking ten opzichte van de referentie situatie in de autonome ontwikkeling, voor zover deze zich onderscheidt van de huidige situatie

Parameter	Varianten	Voorkeur (MMA)	Opmerkingen
Geur	toename op Dikbroeken 9 van 1,5 - 4,6 g.e.	toename op Dikbroeken 9 van 2,3 g.e.	Het MMA blijft met 1,1 – 7,2 g.e. overal beneden de norm
Eutrofiering/verzuring	Depositie neemt toe met 0,9 – 1,2 mol/ha/ja	Depositie neemt toe met 0,4 - 0,7 mol/ha/ja	Toename heeft geen effect op de vergunbaarheid inkv de Nb-wet
Gemiddelde geluidbelasting	Geluidshinder aan de Vledders neemt het toe	Nvt	De berekende geluidsbelasting is vergunbaar
Maximale geluidbelasting	Geluidshinder aan de Vledders neemt het toe	Nvt	Blijft ruimschoots binnen de normen
Fijn stof (PM10)	Fijnstof concentratie aan de Vledders neemt gemiddeld met 0,1 mg/m ³ toe	Nvt	Er is in geen van de gevallen sprake van een grenswaardeoverschrijding
Zeer fijn stof (PM2,5)	Zeer fijn stof neemt recht evenredig toe met fijn stof	Nvt	De concentraties PM10 zijn al lager dan de norm voor PM2,5 (2020)
Verkeersintensiteit	Op de Vledders meer verkeer	Nvt	Alleen merkbaar als de dieren naar de slachterij worden vervoerd

Het MER is in januari 2010 afgerond met een leemte in kennis wat betreft de maatregelen die noodzakelijk zijn om de ongewenste effecten op het landschap te camoufleren. Dit onderzoek is echter medio 2010 afgerond en is opgenomen in het bestemmingsplan waarvan het voorontwerp eind augustus 2010 in procedure is gebracht, gecoördineerd met de ontwerp-beschikkingen op onder andere de ingediende aanvragen voor bouw- en milieuvergunningen.

Bijlage

1

Publicatie van de besluiten waar dit MER op voorbereid

Bijlage

2

Uitgewerkt landschapsplan

Bijlage

3

Resultaten geur verspreidingsberekeningen

Bijlage

4

Resultaten ammoniak verspreidingsberekeningen

